

VALTIOEUVESTON KANSLIA
STATSRÅDETS KANSLI

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukeva selvitys- ja tutkimussuunnitelma 2020

Valtioneuvoston yleisistunto 19.12.2019

VALTIONEUVOSTON PÄÄTÖKSENTEKOA TUKEVA SELVITYS- JA TUTKIMUSSUUNNITELMA 2020

Suunnitelman tavoitteet

Valtioneuvoston päätöksentekoa tukevan selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteena on varmistaa vahva ja horisontaalinen tietopohja yhteiskunnallisen päätöksenteon tueksi.

Suunnitelmalla ohjataan selvitys- ja tutkimustoimintaa hallituksen valitsemille, hallituksen ja ministeriöiden toiminnan kannalta keskeisille painopistealueille.

Suunnitelmalla luodaan perusta selvitys- ja tutkimustiedon systemaattiselle ja laaja-alaiselle käytölle valtioneuvoston ja sen ministeriöiden päätöksenteossa sekä vahvistetaan hallituksen ja sen ministeriöiden päätöksenteon tietopohjaa, tietoon perustuvaa toimintapolitiikkaa ja strategista kokonaisnäkemystä. Suunnitelman teemoilla on selkeä kytkeä hallituksen päätöksenteon tietotarpeisiin ja kysymyksiin.

Selvitys- ja tutkimussuunnitelman sisältö, toimeenpano ja vastuut

Suunnitelma sisältää valtioneuvoston kanslian momentilta 23.01.22 tutkimus- ja selvitystoiminta (11,05 milj. euroa, siirtomääräraha 3 vuotta) toteutettavan tutkimus- ja selvitystoiminnan painopisteet ja teemat kustannusarvioineen sekä asiaan kuuluvat valmistelu- ja ohjausvastuut. Määrärahan käyttötarkoitus on määritelty momentin perusteluissa.

Suunnitelman sisältämät tietotarpeet on tunnistettu ministeriöissä ja lisäksi on hyödynnetty avointa yhteiskehittämistä.

Suunnitelmassa varataan 1,5 milj. euroa käytettäväksi vuonna 2020 tunnistettaviin päätöksenteon välittämiin tietotarpeisiin.

1. Kestävän talouden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
1.1 Yritystukien kokonaistaloudelliset vaikutukset	VM	VNK, TEM	200 000
1.2 Julkiset hankinnat – kokonaisvolyymi ja datan hyödyntäminen	VM	TEM	200 000
1.3 Väestörakenteen muutoksen kokonaistaloudelliset vaikutukset	VM	TEM, STM, YM	150 000
1.4 Kuntien verojärjestelmän toimivuus toimintaympäristön muuttuessa	VM	OKM	90 000
1.5 Kasvuyritysten rahoitus Suomessa – EU rahoitusinstrumenttien hyödyntäminen ja merkitys yritystukien rinnalla	TEM	VNK, VM, OKM, MMM, YM	150 000
1.6 Aineettomien oikeuksien strategia (IPR-strategia) (tietotarpeet määritellään myöhemmin)	TEM	OKM	200 000
Yhteensä			990 000

2. Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi sekä asuntopoliitikka

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
2.1 Kustannusvaikuttavat keinot metsäluonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysäyttämiseksi	MMM	YM	150 000
2.2 Suomi ja suomalaisyritykset maailman vesivas- tuullisimmiksi vuoteen 2030 mennessä	MMM	UM, YM	120 000
2.3 Energia- ja ilmastopoliitikan toimet hiilineutraalin Suomen saavuttamiseksi	TEM	VM, MMM, LVM, YM	650 000
2.4 Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen mahdollisuudet ja esteet	LVM	OKM, STM, YM	200 000
2.5 Yritysten hankkimien ajoneuvojen rooli liikenteen ilmastopoliitikassa	LVM	TEM, YM	150 000
2.6 Liikkumisen kestävien palvelumarkkinoiden ohjauskeinot	LVM	TEM, YM	150 000
2.7 Hiili- ja ympäristöjalanjäljen sisällyttäminen hankintoihin – lainsäädäntö ja hankintojen mittaaminen	YM	VM, MMM, LVM, TEM	250 000
2.8 Jätteenpolton kiertotalous- ja ilmastovaikutuksiin vaikuttaminen eri ohjauskeinoin	YM	VM, TEM	100 000
2.9 Kiertotalous ja tuotepoliitikan ohjauskeinot	YM	TEM	200 000

2.10 Metsätalouden vaikutukset pohjaveteen	YM	MMM	200 000
2.11 Ilmastovaikutusten arvioinnin sisällyttäminen ympäristölupamenettelyyn	YM	MMM, TEM	180 000
2.12 Kuntien maapolitiikan kehittäminen – politiikan nykytila, uudet keinot, vaikuttavuus ja hyväksyttävyyys	YM	OM, VM, MMM	250 000
Yhteensä			2 600 000

3. Suomi kokoaan suurempi maailmalla

selvitys-/tutkimusteema	vastuuministeriö	muut ministeriöt	kustannusarvio (€)
3.1 Ilmastosiirtolaisuus: kohti ilmiön parempaa ymmärtämistä ja hallintaa	UM	SM, YM	120 000
3.2 Venäjän ulko- ja turvallisuuspolitiikka Pohjois-Euroopassa	UM	SM, PLM	200 000
3.3 Suomalaisen tiedediplomatian tila ja mahdollisuudet	UM	OKM	80 000
3.4 Yritysten ihmisoikeusvaikutukset ja niiden hallitseminen	TEM	VNK, UM	150 000
Yhteensä			550 000

4. Turvallinen oikeusvaltio Suomi, sen kehittäminen ja puolustuspolitiikka

selvitys-/tutkimusteema	vastuuministeriö	muut ministeriöt	kustannusarvio (€)
4.1 Selvitys julkisen oikeusavun tulorajoista	OM	STM	150 000
4.2 Sovittelun ja muiden vaihtoehtoisten konfliktinratkaisukeinojen käytön vahvistaminen	OM	SM, OKM, STM	200 000
4.3 Vaarallisuuden ja väkivaltariskin arvioiminen	OM	SM, STM	150 000
4.4 Seksuaalirikosten tekijät, tekoilanteet ja tekojen ennalta estämisen mahdollisuudet	SM	UM, OM, STM	100 000
4.5 Ulkomaalaislain ja soveltamiskäytännön muutosten yhteisvaikutukset kansainvälistä suojelua hakeneiden ja saavien asemaan	SM	UM, OM, TEM	120 000
4.6 Väkivaltaisten ekstremististen ryhmien narratiivit ja salaliittoteoriat	SM	UM, OM, OKM	80 000

4.7 Ilmastonmuutos ja Suomen turvallisuus	PLM	VNK, UM, SM, MMM, YM	150 000
4.8 Turvallisuustilanne kuntien palveluissa ja kunnanvaltuustojen kokouksissa sekä kuntien turvallisuutta ylläpitävien toimivaltuuksien käyttö	VM	SM, STM	100 000
4.9 Suomeen suuntautuvan huumausainerikollisuuden torjunnan yhteiskunnallinen vaikuttavuus – Vaikuttavuustietojen hyödyntäminen lainvalvontaviranomaisten ja yhteiskunnan näkökulmasta	VM	STM	100 000
4.10 Seksuaalirikosten uhriksi joutumisen ennalta ehkäisykeinot	STM	UM, OM, SM	150 000
Yhteensä			1 300 000

5. Elinvoimainen Suomi, liikenneverkot ja maatalous

selvitys-/tutkimusteema	vastuuministeriö	muut ministeriöt	kustannusarvio (€)
5.1 Koulupäivän välipalat edistämään jaksamista	MMM	OKM, STM	200 000
5.2 Salmonellan leviäminen tuotantoeläimille	MMM	STM	300 000
5.3 Liikennehankkeiden tuottamien vaikutusten hyödyntäminen osana hankkeiden rahoitusta	LVM	VM, YM	150 000
5.4 Elinvoimainen ja kestävä monipaikkainen Suomi – tarvittavat ohjaus- ja kehittämiskeinot	YM	VM, MMM, LVM, TEM	300 000
Yhteensä			950 000

6. Luottamuksen ja tasa-arvoisten työmarkkinoiden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuuministeriö	muut ministeriöt	kustannusarvio (€)
6.1 Syrjintä työelämässä ja työnhaussa tapahtuvan syrjinnän ehkäisemisen keinot	TEM	OM, STM	150 000
6.2 Työkyvyn tuen vaikuttavuus	STM	VM, TEM	200 000
Yhteensä			350 000

7. Oikeudenmukainen, yhdenvertainen ja mukaan ottava Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
7.1 Kuntien ja kuntayhtymien tilintarkastuksen laatu ja toimivuus	VM	TEM, YM	100 000
7.2 Selvitys koulutusta vailla olevien nuorten velvollisuudesta hakea opiskelupaikkoja työttömyysetuuden edellytyksenä	TEM	OKM, STM	100 000
7.3 Digiosallisuus Suomessa	STM	OM, VM, OKM, LVM, TEM, YM	250 000
7.4 Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen vaikutusten ja kustannusten arviointityökalut	STM	SM, VM, TEM, YM	150 000
7.5 Mikä lääkkeissä maksaa? Selvitys lääkkeiden hintaan vaikuttamisesta ja ohjauksesta	STM	VM	200 000
7.6 Perustoimeentulotuen rahoitusvastuun vaikutus kuntien toimintaan	STM	VM, YM	150 000
7.7 Potilas- ja asiakasturvallisuuden tilannekuva ja seurantamenettelyt	STM	SM, VM	200 000
7.8 Sosiaaliturvan uudistaminen (tietotarpeet määritellään myöhemmin)	STM	Tarkentuu myöhem- min	300 000
Yhteensä			1 450 000

8. Osaamisen, sivistyksen ja innovaatioiden Suomi

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
8.1 Työmarkkinatiedon ja muun rekisteritiedon hyödyntäminen yksilöiden koulutus- ja uravalintojen ja ohjauksen tukena	OKM	TEM	100 000
8.2 T&k-menojen bkt-osuus kohti 4 prosentin tavoitetta: miten yritykset saadaan investoimaan enemmän t&k-toimintaan?	TEM	VNK, VM, OKM, STM, YM	240 000
Yhteensä			340 000

9. Ohjaustavat

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
9.1 Tulevaisuuden fyysinen, sosiaalinen ja virtuaalinen valtioneuvosto vaikuttavamman päätöksen- teon tukena	VNK	VM	270 000
9.2 Valtionhallinnon tulosohjausmallin arviointi	VM	SM, PLM, OKM, MMM, LVM, STM, YM	100 000
9.3 Virkavastuun laajuus ja kehitystarpeet	VM	OM, TEM	150 000
Yhteensä			520 000

10. Muut tietotarpeet

selvitys-/tutkimusteema	vastuu- ministe- riö	muut mi- nisteriöt	kustannus- arvio (€)
10.1 Valtioneuvoston tulevaisuusselonteko, 1. vaihe (tietotarpeet määritellään myöhemmin)	VNK	tarkentuu myöhem- min	200 000
10.2 Talusneuvosto (tietotarpeet määritellään myöhemmin)	VNK	tarkentuu myöhem- min	300 000
10.3 Muut myöhemmin määriteltävät tietotarpeet (varaus vuoden 2020 täydentäviin hakuihin)			1 500 000
Yhteensä			2 000 000
Kaikki yhteensä			11 050 000

Avoimen haun periaatteet

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimussuunnitelman mukaiset selvitys- ja tutkimushankkeet valitaan avoimella haulla käyttäen objektiivisia ja syrjimättömiä kriteerejä. Hankinnassa noudatetaan hyvän hallinnon periaatteiden mukaista potentiaalisten toimittajien tasapuolista kohtelua.

Hakumenettelyn kulku

Valtioneuvoston kanslia päättää hakuilmoitusten sisällöistä. Valtioneuvoston kanslia tiedottaa avoimesta hausta.

Vastuuministeriöt vastaavat yhteistyössä muiden osallistuvien ministeriöiden kanssa hakemusten sisällöllisestä arvioinnista ja tekevät esityksen valtioneuvoston kanslialle selvitys- ja tutkimustoiminnan valinnasta. Hankkeiden valintakriteereinä ovat: relevanssi ja hyödynnettävyys (25 %), hankkeen laatu (35 %), hankkeen toteuttajien asiantuntijuus ja resursien riittävyys (30 %), viestintä ja tiedonhallinta (10 %).

Valtioneuvoston kanslia tekee päätökset selvitys- ja tutkimustoiminnan hankinnoista ja hankesopimukset päävastuullisten toteuttajatahojen kanssa.

Hankkeiden toteutuksen seuranta ja ohjaus

Valtioneuvoston tutkimus-, ennakointi- ja arviointitoimintaa koordinoiva työryhmä (TEA-työryhmä) toimii ministeriöiden yhteisenä tilaajaryhmänä ja seuraa selvitys- ja tutkimussuunnitelman tavoitteiden toteutumista.

Valtioneuvoston kanslia osoittaa jokaiselle valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan hankkeelle tai hankekokonaisuudelle ohjausryhmän, huolehtii hankkeiden maksusuorituksista, sekä seuraa vuosittain määrärahan ja henkilötyövuosien käyttöä.

Ohjausryhmä seuraa hankkeen edistymistä ja edesauttaa hankkeen tulosten hyödyntämistä sekä tekee esitykset hankkeen etenemisen mukaisesta kulujen maksatuksesta valtioneuvoston kanslialle. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii vastuuministeriön edustaja. Ohjausryhmien puheenjohtajat tiedottavat selvitys- ja tutkimussuunnitelman kokonaissuunnittelusta vastaaville ministeriöidensä TEA-työryhmän jäsenille säännöllisesti hankkeen edistymisestä sekä toimittavat heidän käyttöönsä kaiken hankkeen seurannan kannalta oleellisen materiaalin.

Vastuuministeriöt huolehtivat yhdessä hankkeen toteuttajan kanssa hankkeessa syntyvän tiedon hyödyntämisen edistämisestä. Loppuraportit julkaistaan Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarjassa.

Valtioneuvoston kanslia antaa tarvittaessa tarkemmat määräykset ja ohjeet ministeriöille selvitys- ja tutkimussuunnitelman toimeenpanosta.

Pääministeri Sanna Marin

Alivaltiosihteeri Timo Lankinen